

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการทรัพย์สินของวัด
และพระภิกษุ พ.ศ.

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการทรัพย์สินของวัดและพระภิกษุ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดการทรัพย์สินของวัดและพระภิกษุ

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพย์สินของวัดยังไม่มีกรอบกลไกการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ส่งผลกระทบให้การจัดการทรัพย์สินของวัดขาดประสิทธิภาพ เป็นช่องทางให้มีการนำทรัพย์สินของวัดไปใช้ในกิจการที่ไม่ได้เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่กิจการพระพุทธศาสนา วัด หรือพระภิกษุเท่าที่ควรจะเป็นทำให้เกิดความเคลือบแคลงและสงสัยของพุทธศาสนิกชนและประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ การที่กฎหมายกำหนดให้ทรัพย์สินที่ได้มาในขณะที่บวชอยู่ในสมณเพศ สามารถที่จะโอน จำหน่าย หรือทำพินัยกรรมยกให้บุคคลอื่นได้นั้น ถือเป็น การนำเอาทรัพย์สินที่ได้มาด้วยความศรัทธาในพระพุทธศาสนาไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ส่วนตน ไม่ได้เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่กิจการพระพุทธศาสนา ดังนั้น เพื่อให้การจัดการทรัพย์สินของวัดและทรัพย์สินของพระภิกษุเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักพระธรรมวินัย โดยเน้นหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ เพิ่มการมีส่วนร่วมของพุทธบริษัท และระบบการตรวจสอบทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่กิจการของพระพุทธศาสนา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการจัดการทรัพย์สินของวัดและพระภิกษุ
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจัดการทรัพย์สินของวัดและพระภิกษุ

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการทรัพย์สินของวัดและพระภิกษุ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกวรรคสามของมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การจัดการทรัพย์สินของวัด” หมายความว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการดูแล รักษา การได้มา การจำหน่าย จ่าย โอน หรือการทำนิติกรรมอื่นใดที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของวัด รวมทั้งการตรวจสอบการดำเนินการดังกล่าว และการจัดทำบัญชีทรัพย์สินของวัด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการจัดการทรัพย์สินของวัด

“ทรัพย์สินของวัด” หมายความว่า เงินและทรัพย์สินอื่นใดของวัด ซึ่งรวมถึงเงินและทรัพย์สินที่ได้มาจากการบริจาคหรือการอุทิศให้ของบุคคลอื่นใด และให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินของมูลนิธิหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยวัดหรือเกี่ยวเนื่องกับวัดด้วย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ทรัพย์สินของพระภิกษุ” หมายความว่า เงินและทรัพย์สินอื่นใดของพระภิกษุที่ได้มาในระหว่าง
สมณเพศ

“วัด” หมายความว่า วัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์

“พระภิกษุ” หมายความว่า พระภิกษุซึ่งได้รับการบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ตามกฎหมาย
ว่าด้วยคณะสงฆ์

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อ
ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การจัดการทรัพย์สินของวัด

มาตรา ๖ ในแต่ละวัด ให้มีคณะกรรมการจัดการทรัพย์สินของวัด ประกอบด้วย

(๑) เจ้าอาวาสหรือรักษาการเจ้าอาวาสเป็นประธานกรรมการ

(๒) รองเจ้าอาวาสหรือผู้ช่วยเจ้าอาวาส จำนวนหนึ่งรูป

(๓) พระภิกษุที่สังกัดอยู่ในวัดเลือกกันเอง จำนวนสองรูป

(๔) ไวยาวัจกรจำนวนหนึ่งคน

(๕) อุบาสกและอุบาสิกาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีภูมิลำเนาอยู่ในถิ่นนั้น ประเภทละสามคน

หากไม่มีกรรมการตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การได้มา และการแต่งตั้งกรรมการตาม (๓) และ (๕) ให้เป็นไปตาม

ระเบียบที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๗ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารจัดการทรัพย์สินของวัด ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นประโยชน์แก่การ

ดำเนินกิจการพระพุทธศาสนา

(๒) แต่งตั้งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามมาตรา ๘

(๓) วางระเบียบเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของวัดซึ่งต้องสอดคล้องกับระเบียบหรือประกาศตาม

มาตรา ๙

(๔) ดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการจัดการทรัพย์สินของวัดหรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนด

การทำนิติกรรมสัญญาเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของวัดกับบุคคลภายนอกให้ประธานหรือผู้ที่ได้รับ

มอบหมายโดยมติของคณะกรรมการเป็นผู้แทนของวัด

มาตรา ๘ ให้คณะกรรมการจัดการทรัพย์สินของวัดจัดทำบัญชีทรัพย์สินของวัดตามหลักการบัญชี
ตามมาตรฐานสากลซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงิน งบรายได้ค่าใช้จ่ายและงบกระแสเงินสด
ทั้งรายเดือนและรายปี

ให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพบัญชีตรวจสอบและรับรองบัญชีตามวรรคหนึ่ง และให้คณะกรรมการจัดการทรัพย์สินของวัดส่งบัญชีให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทราบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบ วันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีและต้องเปิดเผยต่อสาธารณชนในท้องถิ่นที่วัดตั้งอยู่

ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเปิดเผยบัญชีที่ได้รับตามวรรคสองต่อสาธารณะ

การจัดทำบัญชีทรัพย์สินของวัดและการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินของวัดตามวรรคหนึ่ง หรือการจัดทำบัญชีทรัพย์สินของวัดในลักษณะอื่น หรือข้อยกเว้นวัดที่ไม่เข้าข่ายที่ต้องจัดทำบัญชีทรัพย์สินของวัด ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙ เพื่อให้การจัดการทรัพย์สินของวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของวัด

ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับบัญชีทรัพย์สินของวัด เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกแทนราษฎรวุฒิสภา และมหาเถรสมาคม พร้อมทั้งเปิดเผยให้สาธารณชนทราบด้วย

หมวด ๒

การจัดการทรัพย์สินของพระภิกษุ

มาตรา ๑๐ ทรัพย์สินของพระภิกษุที่ได้มาในระหว่างที่อยู่ในสมณเพศให้ถือเป็นทรัพย์สินของวัดที่พระภิกษุนั้นสังกัดอยู่

ให้พระภิกษุที่ได้ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ใช้จ่ายทรัพย์สินได้ตามความจำเป็นเพื่อการดำรงสมณเพศ เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินกิจการของพระพุทธศาสนา หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อื่น

เมื่อพระภิกษุพ้นจากความเป็นพระภิกษุหรือมรณภาพ ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นทรัพย์สินของวัดที่พระภิกษุนั้นสังกัดอยู่

มาตรา ๑๑ ทรัพย์สินใดของบุคคลที่ได้มาหรือมีก่อนบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุและทรัพย์สินซึ่งได้มาโดยพินัยกรรม หรือทรัพย์สินที่ไม่ใช่ทรัพย์สินของพระภิกษุในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศ รวมทั้งดอกผลที่เกิดขึ้นนั้นไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สินของวัด และให้เป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมของบุคคลนั้น หรือจะจำหน่ายจ่าย โอนโดยประการใดตามกฎหมายก็ได้ เว้นแต่พระภิกษุจะบริจาคให้เป็นทรัพย์สินของวัด

พระภิกษุอาจเป็นผู้รับพินัยกรรมได้ แต่จะเรียกร้องเอาทรัพย์สินมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรมไม่ได้ เว้นแต่ จะได้สีกจากสมณเพศมาเรียกร้องภายในกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๒ พระภิกษุจะต้องแจ้งบัญชีทรัพย์สินของตนตามมาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการจัดการทรัพย์สินของวัดที่ตนสังกัดอยู่ทราบทุกปี

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓ การจัดการทรัพย์สินของพระภิกษุตามมาตรา ๑๐ ให้มีผลเริ่มบังคับใช้เมื่อพ้นระยะเวลา
หนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๑๔ ให้ดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้แล้วเสร็จ
ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ การออกระเบียบตามมาตรา ๖ วรรคสาม ให้ดำเนินการให้
แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....